

LLETRES A LUCILI de Sèneca (s. xiv-xv). S'han conservat dues traduccions anònimes diferents, i successives, de les epístoles a Lucili de Sèneca. La més antiga, de les darreres dècades del segle xiv, parteix d'una versió francesa de principi del segle xiv, provinent de la cort angevina de Nàpols. Com és habitual en les traduccions entre llengües romàniques, la catalana trasllada el seu model mot a mot, amb eventuals incomprendiments de l'original. D'aquesta versió, en deriva el florilegi *Flors o autoritats tretes de les Epístoles de Sèneca*. A mitjan segle xv, un altre anònim va executar una nova traducció de l'obra a partir de l'original llatí. En els manuscrits més complets, aquesta versió comprèn només les vint-i-nou primeres epístoles (més un extens comentari moral de la primera, derivat d'una epístola llatina de Coluccio Salutati). En destaquen l'eliminació de les fórmules de salutació i comiat i l'ús de la traducció catalana anterior (com manifesten, per exemple, les rúbriques de les epístoles). En general es tracta d'una traducció digna, malgrat l'alternança de transvasament literal i transvasament pel sentit, en la qual es detecta l'assimilació de glosses explicatives llatines. Val la pena consignar també l'existència d'una traducció anònima medieval de la *Taula per alfabet sobre tots los llibres de Sèneca (Tabulatio et expositio Senecae)* de Luca Mannelli (un difós florilegi de mitjan segle xiv de màximes senequianes i psedosenequianes), i d'una altra de la correspondència apòcrifa entre Sèneca i Sant Pau (*Epistolae Senecae ad Paulum et Pauli ad Senecam*). [Josep Pujol]

FARAUDO DE SAINT GERMAIN, Lluís. "Flors o autoritats tretes de les Epístoles de Sèneca". *Estudis Universitaris Catalans* 4 (1910), p. 193-393.

MARTÍNEZ ROMERO, Tomàs. "Una aproximació a les traduccions peninsulars de les *Epistulae ad Lucilium*. La doble traducció catalana". A: *Un clàssic entre clàssics. Sobre traduccions i recepcions de Sèneca a l'època medieval*. València / Barcelona: IIFV / PAM, 1998, p. 23-53

MARTÍNEZ ROMERO, Tomàs. "Algunas consideraciones sobre la *Tabulatio Senecae* y su traducción catalana". *Euphrosyne. Revista de Filología Clásica* 29 (2001), p. 95-110.

MARTÍNEZ ROMERO, Tomàs. "Una traducció catalana medieval de les *Epistolae Senecae ad Paulum et Pauli ad Senecam*". *Estudis Romànics* 29 (2007), p. 143-157.

ZINATO, Andrea. "Vulgarizzamenti delle *Epistulae Morales* di L. A. Seneca e loro diffusione nella Penisola Iberica". *Annali di Ca' Foscari* 31 (1992), p. 371-390.

ZINATO, Andrea. "La vulgarización al catalán de las *Epistulae morales ad Lucilium* de L. A. Seneca". *Annali di Ca' Foscari* 32 (1993), p. 377-394.